

Lévay Endre (Dormán László fotója)

LÉVAI ENDRE

(1911—1985)

Szerkesztőségünk a *Híd* egyik alapítóját, első szerkesztőjét, a jugoszláviai magyar irodalom kevés számú mindenes literátorainak egyikét gyászolja Lévay Endre halálában. S idézi a húszéves ifjút, aki nagy akarásokkal kezdte közéleti munkáját a szabadkai Népkörben, s vált folyóiratalapítóvá, kezdeményezővé, a művelődési élet szervezőjévé. A két világháború közötti két évtized egyik jellegzetes értelmiségi típusát testesítette meg itt a vajdasági ég alatt, azét, amely vállalta a baloldali gondolkodás és magatartás nem is egy konzekvenciáját, de nem volt védett a polgári behatásoktól sem, vállalta az úttörő szerepét, de el is tudott tévedni ideológiai útvesztőkben, sorsfordító pillanatokban. Nem eredendően szépíró alkat, hanem a Balogh Edgárok és a Fábry Zoltánok irodalmi rokona, aki próbát tett a kimondottan szépirodalmi műfajokban is, írt regényt és elbeszélést, és például monodramát. Igazi műfajai, mint a literátoroké: az esszé, a recenzió, a méltatás. S nem is csupán a könyvkritika foglalkoztatta. Otthonosan mozgott a művészetek világában, írt színházról, képzőművészeti kérdésekről, s hogy munkásságának valódi arányait még nem látjuk, azzal magyarázható, hogy az ilyen természetű írásait kiadó mindaddig nem gyűjtötte könyvbe, kritika nem mérte fel, s az irodalomtörténetírás nem kereste helyét irodalmunk történeti „térképén”. Azon elsősorban a szociográfus kapott helyet, aki a valósághoz szorosan tapadó módon adott számot az emberi élet jellegzetes változatairól, a szociográfia műfajának szabályai szerint.

BORI Imre